

СТРАТЕГІЇ ЗАСВОЄННЯ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ВОКАБУЛЯРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Аліна Яценко

старший викладач кафедри мовної підготовки
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(61022, Харків, Майдан Свободи, 4); e-mail: alina.yashchenko1910@ukr.net;
orcid: <http://orcid.org/0000-0003-0048-2348>

Вікторія Косьміна

старший викладач кафедри мовної підготовки
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(61022, Харків, Майдан Свободи, 4); e-mail: wredf@ukr.net;
orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3217-995X>

Перед студентом, який вивчає українську мову як іноземну, постає непросте завдання засвоїти лексичні одиниці цієї мови, зокрема терміни обраної спеціальності. Безумовно, змінюється і роль викладача мови: все більшого значення надається його ролі як модератора навчального процесу, який сприяє засвоєнню та застосуванню студентами більшої кількості навчальних стратегій: метакогнітивних, когнітивних, соціальних/афективних.

Цілями цієї статті є аналіз та розробка завдань, які організують найбільш ефективно засвоєння та запам'ятовування спеціального вокабуляра української мови і можуть бути застосовані викладачем та використані студентами. Автори приділили увагу також метакогнітивним стратегіям, що спрямовані на керування пізнавальною діяльністю, за допомогою яких студент буде мати можливість контролювати навчальний процес самостійно.

Метакогнітивні, когнітивні та соціальні стратегії сприяють, з одного боку, найбільш ефективному запам'ятовуванню та використанню студентами лексичних одиниць професійної сфери, а з іншого – допомагають викладачеві поліпшити організацію навчального матеріалу, якість поурочного планування, оцінювання рівня навченості студентів.

Спільна участь студента та викладача у формуванні вищезгаданих стратегій може стати дієвим інструментом запам'ятовування з подальшим активним використанням вокабуляра у професійній діяльності майбутнього фахівця. У процесі формування зазначених

© Яценко А., Косьміна В., 2023

стратегій студенти опановують вміння чіткого визначення цільової спрямованості своєї діяльності, результатом чого стає підвищення мотивації та ефективності засвоєння професійної лексики.

Формулюючи висновки дослідження, автори наголошують, що недостатньо вивченими є такі аспекти, як метакогнітивні, когнітивні та соціальні стратегії в читанні наукових текстів і роль металінгвістичних здібностей у їхньому розвитку. Роботу над зазначеною проблемою буде продовжено в напрямі розробки психолінгвістичних механізмів діагностики метакогнітивних, когнітивних, соціальних стратегій читання наукових текстів, а також упровадження в навчальний процес запропонованих завдань для роботи з науковими текстами.

***Ключові слова:** стратегії засвоєння спеціального вокабуляра, моніторинг, оцінювання.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Відповідно до сучасних вимог ринку праці випускники-іноземці українських ЗВО, які починають свою професійну діяльність, повинні мати навички використання термінології для спілкування зі своїми іншомовними колегами, читання спеціальної літератури українською мовою тощо. Дослідники пишуть про те, що пріоритетними стають питання, пов'язані з використанням спеціального вокабуляра у професійній діяльності майбутніх медиків.

Таким чином, перед здобувачами вищої освіти, які вивчають іноземну мову, постає завдання засвоїти не тільки лексичні одиниці цієї мови, а й терміни обраної спеціальності. Безумовно, змінюється і роль викладача мови: дедалі більшого значення набуває його роль як модератора навчального процесу. Викладач належним чином організує його і сприяє засвоєнню та застосуванню студентами метакогнітивних, когнітивних, соціальних навчальних стратегій.

Стратегія – це комплекс взаємоузгоджених пізнавальних дій, спрямованих на одержання, збереження та використання інформації для досягнення визначеної мети. Формування стратегії забезпечує швидке отримання результату за рахунок зменшення помилкових дій та забезпечення впевненості студента у правильності виконання завдань.

Аналіз останніх досліджень. Дослідники звертають увагу на те, що поняття «вокабуляр» є багатокомпонентним, але не дають його чіткого визначення. У загальному сенсі під вокабуляром розуміють словниковий запас або короткий словник, список, перелік слів певної тематики, часто цим словом позначають сукупність термінологічної лексики окремої галузі знань. Свій внесок у розвиток дослідження

термінології (вокабуляра) зробили такі науковці: Б. Грінченко, П. Дячан, О. Огоновський, Г. Шерстюк, Ф. Буслаєв, К. Ушинський, І. Огієнко та інші.

Б. Лауфер (Laufer) справедливо наголошує на тому, що «знання слова охоплює щось більше, ніж просто взаємозв'язок між значенням слова та його формою, знання слова – багатостороннє поняття» (переклад наш – А.Я., В.К.) [6: 21].

М. Шмітт (Schmitt), розмірковуючи про засвоєння та запам'ятовування слів мови, що вивчається, наполягає на тому, що «вивчити слово – це не просто запам'ятати його значення, але також дізнатися та запам'ятати його стилістичну приналежність, поєднання, граматичні особливості, як воно пишеться, а також його частотність» (переклад наш – А.Я., В.К.) [10: 5]. За такої умови слід зазначити, що засвоєння і запам'ятовування спеціальної лексики пов'язані з особливими труднощами. Це, перш за все, пошук визначення термінологічних одиниць, які не мають відповідності у рідній мові студента або позначають поняття, відсутні у професійному середовищі країни студента. Визначаючи термін як одиницю мови для спеціальних цілей, ми розуміємо, що таке явище є багатогранним, багатоаспектним, має складну структуру, а те, що терміни можуть використовуватись одночасно кількома науками, ускладнює їхнє визначення і розуміння. Результатом наших спостережень щодо засвоєння спеціальної лексики мови, що вивчається, є необхідність використання для цього різноманітних навчальних стратегій. Під останніми дослідники мають на увазі «поведінку чи дії того, хто практикує мову, хто навчається для того, щоб зробити засвоєння іноземної мови більш ефективним» (переклад наш – А.Я., В.К.) [9: 284].

Мета статті — проаналізувати найбільш ефективні стратегії засвоєння та запам'ятовування спеціального вокабуляра української мови та розробити систему завдань, які можуть бути запропоновані викладачем та використані студентами. Застосування таких стратегій та завдань може сприяти, з одного боку, більш ефективному запам'ятовуванню та використанню студентами лексичних одиниць, що належать до професійної сфери, а з іншого – поліпшенню організації навчальних матеріалів, якості поурочного планування, а також оцінювання знань студентів.

Виклад основного матеріалу. Оскільки стратегії засвоєння студентами іноземної мови, у нашому випадку – української, є

складником загальних навчальних стратегій, пропонуємо звернутися до класифікації, розробленої Дж. О'Малей (O'Malley) і А. Шано (Channot), яка містить три основні види стратегій:

Метакогнітивні (обдумування / знання процесу вивчення, планування процесу вивчення, контроль, самооцінка процесу після завершення того чи іншого завдання). Метакогнітивні стратегії – комплекс взаємоузгоджених процесів, які здійснюють регуляцію процесуальних та результативних аспектів когнітивної активності суб'єкта. Однією з задач метакогнітивних стратегій є здійснення моніторингу, оцінювання та корекції когнітивних процесів та стратегій. За рахунок метакогнітивних здібностей суб'єкт може вийти за межі пізнавального процесу, зробити його об'єктом свого спостереження, аналізу, оцінки та інтерпретації.

Когнітивні (розумові маніпуляції, трансформації матеріалів та завдань для полегшення / підвищення ефективності процесів засвоєння та запам'ятовування). Когнітивні стратегії – це ментальні дії аналізу, трансформації та синтезу, які виконують студенти зі спеціальним вокабуляром, що вивчається, з метою його розуміння, засвоєння, запам'ятовування та відтворення. Прикладами таких стратегій (дій) може бути повторення слів, поєднання слів за аудіомоделями; пошук еквівалента у рідній мові; використання асоціацій із метою оптимізації їхнього запам'ятовування; складання більших мовленнєвих одиниць на основі лексики, яка вивчається. Таким чином, когнітивні стратегії розглядаються як напрямки дій студентів безпосередньо зі спеціальною лексикою для досягнення конкретної мети.

Соціальні/афективні стратегії – використання соціальної взаємодії з метою полегшення/підвищення ефективності засвоєння та запам'ятовування (переклад наш – А.Я., В.К.) [7: 31]. Застосування соціальних стратегій сприяє розвитку здатності опанування студентами термінологічної лексики, а афективні – управлінню чуттєвою сферою, особистісною мотивацією студентів, їхніми емоціями. Спільна робота викладача та студента із застосуванням усіх вищезгаданих стратегій може посилити їхню ефективність під час роботи зі спеціальною лексикою на занятті. Отже, викладач може брати провідну участь у формуванні навчальних стратегій у такий спосіб: він створює умови щодо формування у студентів чіткого уявлення, якими повинні бути цілі щодо засвоєння вокабуляра, і на яких саме лексичних одиницях мови

спеціальності їм необхідно сконцентрувати свою увагу. Враховуючи значну кількість існуючих у цей час джерел інформації, з яких студенти можуть отримувати одиниці спеціальної лексики, завдання викладача – звернути їхню увагу саме на ті, що використовуються в сучасній українській мові найчастіше і будуть необхідні для майбутньої професійної діяльності. Не викликає сумнівів, що саме викладач може належним чином забезпечити планування процесу засвоєння спеціальної лексики з урахуванням особливостей сприйняття студентів, а також, використовуючи комунікативні завдання, забезпечити здійснення як освітніх, так і розвивальних цілей. Відомо, що викладач традиційно відіграє провідну роль у процесі контролю результативності отриманих знань і допомагає уникнути метакогнітивних спотворень, які проявляються в тому, що у студентів часто формується завищена або, навпаки, занижена оцінка власного рівня знань.

Дослідник А. Томпсон виокремлює дві групи навчальних стратегій: метакогнітивні стратегії та когнітивні стратегії. Він не розглядає соціальні / афективні стратегії.

Метакогнітивні стратегії – це взаємоузгоджені процеси, спрямовані на керування пізнавальною діяльністю, за допомогою яких студент контролює навчальний процес самостійно. До них належать такі:

- планування – ця стратегія допомагає розвивати навички самостійного прийняття рішення щодо обсягу досліджуваного матеріалу, розподілу цього обсягу для його більш ефективного вивчення;

- визначення цілей – ця стратегія спрямована на набуття навички усвідомлення того, що вивчати і що необхідно зрозуміти, якою буде мета виконання того чи іншого навчального завдання;

- моніторинг (або самоконтроль) – стратегія орієнтована на вміння обирати потрібні терміни в процесі оволодіння навчальним матеріалом, ідентифікувати джерела, впоратися з проблемними моментами;

- оцінювання – вміння визначити ефективність стратегій, які застосовувалися у процесі вивчення навчального матеріалу [11].

Когнітивні стратегії розглядаються як механізми реагування на специфічні навчальні проблеми та завдання. Серед них можна виділити такі:

- попередня текстова діяльність – ця стратегія формує вміння висловлювати попереднє трактування текстового змісту з наступним зіставленням із реальним текстом;

- слухове та зорове сприйняття знайомого матеріалу – стратегія, орієнтована на розвиток в учнів навичок відокремлювати як на слух, так і зорово знайому або частково знайому інформацію;

- запис основної інформації під час читання навчального матеріалу – стратегія спрямована на розвиток вміння вибирати основну інформацію з усього обсягу прочитаних текстів, аналізувати та систематизувати цю інформацію;

- узагальнення всіх попередніх ресурсів з метою повного розуміння побаченого чи прослуханого.

Метакогнітивний досвід може розглядатися як ментальна структура, яка дає змогу контролювати індивідуальні інтелектуальні ресурси та самостійно регулювати процес переробки інформації. Одна з перших авторських програм формування метакогнітивних стратегій належить американському психологу Л. Дікенсону. Він визначає такі основні метакогнітивні стратегії:

- зіставлення нової інформації з уже існуючою у досвіді;

- вибір оптимальної пізнавальної стратегії для вирішення певного завдання;

- планування, моніторинг та оцінка процесу мислення.

У книзі «Самостійне навчання мови» Л. Дікенсон зазначає, що головною метою освіти є розвиток метакогнітивних здібностей, навичок застосування розумових стратегій. Це дозволить студенту краще орієнтуватися у тих життєвих ситуаціях, коли існуючі в індивідуальному досвіді способи вирішення завдань та проблем виявляються неефективними. Дослідник розробив перелік вимог щодо навчання метакогнітивних стратегій:

- чітко поділяти відоме та невідоме у проблемних ситуаціях; стикаючись з будь-якою проблемою, розрізняти інформацію на вже відому та таку, яку необхідно отримати для вирішення;

- відпрацювати вміння говорити про процес мислення, називати, озвучувати труднощі, результати та розумові стратегії; необхідно навчитися розмірковувати вголос під час вирішення різних завдань;

- вести щоденник, у який необхідно записувати міркування про власне мислення, про труднощі, які виникають під час вирішення завдань, про способи їх подолання;

- планувати навчальні заходи – їхню кількість, тривалість, обсяг матеріалу для того, щоб успішно вирішувати визначені завдання;

- формулювати стратегію мислення. Цей складник містить такі етапи: розв'язання задачі з відстеженням операцій та дій; узагальнення отриманої інформації; остаточне формулювання стратегій і способів мислення;

- відповідно до заздалегідь обраних критеріїв оцінювати ефективність впроваджених стратегій [5: 381-382].

Ми пропонуємо розглянути метакогнітивні стратегії, запропоновані А. Томпсоном, на прикладі завдань для навчання одного з видів мовленнєвої діяльності – читання у процесі вивчення української мови як іноземної.

Планування. Складання плану щодо оволодіння навичками та вміннями, а також покрокове планування дій для виконання певного завдання. Для цього ми пропонуємо такі завдання:

- починайте роботу з текстом не з пошуку нових слів у словнику, а з аналізу незрозумілих речень.

- читайте текст з олівцем, підкреслюючи абсолютно незнайомі слова та позначаючи ті, що можна зрозуміти з контексту;

- зверніть увагу на джерело інформації, ілюстративну інформацію, посилання на раніше викладену інформацію;

- прочитайте заголовок та висловіть свої припущення щодо змісту тексту.

Важливим моментом є усвідомлення студентом свого навчального стилю, своїх сильних та слабких сторін. Для цього виконуються завдання:

- визначте, коли ви краще розумієте основну інформацію – коли читаете чи слухаете текст;

- визначте, коли ви краще запам'ятовуєте слова – коли їх читаете, слухаете чи пишете.

Визначення цілей. Стратегія спрямована на формування навичок визначення цілей: що прочитати та що зрозуміти з прочитаного, якою буде мета оволодіння навчальним матеріалом. Пропонуємо такі завдання:

- прочитайте текст. Викладіть коротко зміст кожного смислового фрагмента, відновіть логіку розвитку тексту, виділіть головну та другорядну інформацію;

- знайдіть у тексті фрагменти, у яких формулюється позиція автора, оцініть її. Виділіть пропозиції, в яких відображено авторське ставлення до проблеми, що викладається, прокоментуйте його;

- згадайте, що ви знаєте про зазначені факти та події, які зустрічаються в тексті; подумайте, що ще ви хотіли б дізнатися про ці факти та події;

- коли працюєте з текстом, регулюйте розуміння прочитаного.

Моніторинг – самоконтроль. На самоконтроль розуміння інформації спрямовані післятекстові завдання:

- на основі прочитаного фрагмента зробіть припущення, яка інформація буде у наступному фрагменті;

- прочитайте наступний фрагмент, перевірте, чи вірним було ваше припущення;

- перевірте, чи правильно ви зрозуміли зміст тексту: прочитайте початок речення, визначте із запропонованих варіантів кінець речення, перевірте себе за текстом.

Оцінювання. Перевірка та корекція здійснюється за допомогою тестів та інших форм контролю:

- оберіть правильний варіант на основі альтернативи, множинного та перехресного вибору;

- після перевірки випишіть слова та словосполучення, в яких були допущені помилки, проаналізуйте їх, поясніть, чому ви зробили помилки. Як ви оцінюєте свої результати?

Під час вибору стратегії студент організовує свою діяльність, що сприяє розвитку його пізнавальної самостійності. Особливо слід зазначити проблему, пов'язану з труднощами контролю інформованості у процесі навчання читання іноземною мовою.

Стратегія читання та розуміння пов'язана із визначенням змісту тексту. Дослідник Джей Рубін виділяє п'ять ступенів розуміння прочитаного:

I ступінь – повне, точне розуміння загального змісту тексту та його деталей;

II ступінь – досить точне та повне розуміння загального змісту тексту з деякими несуттєвими невідповідностями у розумінні деталей;

III ступінь – неповне, неточне розуміння, коли зрозумілий лише загальний зміст тексту, визначено багато невідповідностей, чи багато деталей визначені неправильно;

IV ступінь – часткове розуміння окремих деталей тексту та нерозуміння його загального змісту;

V ступінь – повне нерозуміння тексту [10: 120].

Успішність контролю сформованості метакогнітивних стратегій у процесі навчання читання українською мовою буде залежати від того, наскільки вдало було обрано прийоми контролю. До таких прийомів належать переклад рідною мовою, переказ, формулювання питань до тексту та відповіді на запитання, тестування розуміння за допомогою вибору правильного варіанту з низки запропонованих тверджень, а також реферування тексту. Оцінюючи результати контролю, рекомендується рахувати не помилки, а кількість правильних відповідей. Якщо правильних відповідей понад 50%, то результат можна вважати задовільним, понад 75% – добрим.

Когнітивні стратегії можуть бути якісно покращені завдяки участі викладача. Особливий характер спеціальної лексики вимагає ретельнішого підходу до її презентації, бо тим, хто навчається, необхідна точна інформація щодо значення, вимови, поєднання україномовних термінів, приналежності до наукового стилю тієї чи іншої термінологічної одиниці. В іншому випадку, якщо будь-яка інформація щодо вживаного терміна буде невірною (така ситуація може мати місце, бо в одному з найбільш популярних автоматичних онлайн словників Giga Dict. подана інформація може бути неточною, некоректною), існує ризик неправильного запам'ятовування лексичної одиниці та її подальшого використання, що призводить до закріплення в пам'яті хибних варіантів, які потім надзвичайно важко викоринити. І в таких випадках викладач повинен визначити правильний варіант з урахуванням усіх аспектів сприйняття та запам'ятовування лексичної одиниці. Викладач може сприяти більшому ступеню засвоєння та запам'ятовування термінів за допомогою узагальнюючих слів, що належать до однієї категорії (наприклад, такі лексичні одиниці, як іменник, прикметник, числівник можуть бути об'єднані в єдину групу – частини мови, або кішківник, стравохід, шлунок – органи травлення).

Висновки. У процесі використання метакогнітивних, когнітивних, соціальних стратегій роль викладача виходить на перший план, тому що такі стратегії допомагають створювати необхідне для успішного

освоєння всіх аспектів української мови підгрунтя, відповідне середовище, в якому це засвоєння відбувається. Слід наголосити, що аналізований нами процес вивчення української мови здійснюється не у звичному для інофона мовному середовищі, а в умовах, спеціально створених для навчання. Соціальні стратегії формують алгоритм необхідних дій із метою розбудови найбільш оптимальних умов емоційного залучення учнів, розуміння ними значущості процесу засвоєння спеціальної лексики.

Таким чином, спільна участь викладача та студента у формуванні вищезгаданих стратегій може стати дієвим інструментом запам'ятовування термінів із подальшим активним використанням у професійній діяльності майбутнього фахівця. У процесі формування зазначених стратегій студенти усвідомлюють цільову спрямованість своєї діяльності, результатом чого стає підвищення мотивації у вивченні української мови як іноземної.

Формулюючи загальні висновки щодо нашого дослідження, зазначимо, що недостатньо вивченими є такі аспекти, як метакогнітивні, когнітивні та соціальні стратегії в читанні наукових текстів і роль металінгвістичних здібностей у їхньому розвитку. Роботу над зазначеною проблемою буде продовжено в напрямку розробки психолінгвістичних аспектів діагностики метакогнітивних, когнітивних, соціальних стратегій читання наукових текстів, а також упровадження в навчальний процес запропонованих нами завдань щодо роботи з науковими текстами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бородіна Н.С. Основні класифікаційні ряди в українській лінгводидактичній термінології. *Термінологічний вісник*. К.: Інститут української мови НАНУ, 2013. Вип. 2 (1). С. 145–149.
2. Вакулєнко М.О. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз: монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 361 с.
3. Вознюк Г.Л. Термінологічна лексика в системі професійного мовлення: Методичні вказівки. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. 92 с.
4. Шевченко І.В., Кордюк Е.М. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у сучасній методичній і науковій літературі вітчизняних і закордонних авторів. *Молодий вчений*. 2018. № 4.4 (56.4). С. 31–34.
5. Dickinson L. *Self-instruction in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.

6. Laufer B., Rozovsky-Roitblat B. Retention of new words: quantity of encounters, quality of task, and degree of knowledge. *Language Teaching Research. Special Issue: Vocabulary Research and Pedagogy*. 2014. 1 (2). P. 1–15.
7. O'Malley J.M., Channot A.U. Learning strategies in second language acquisition. New York: Cambridge University Press, 1990.
8. O'Malley. Learning strategies used by beginning and intermediate students. *In Language Learning*. 1985. 26 (1). P. 17–28.
9. Oxford R. Language learning strategies. What every teacher should know. Rowley, Mass.: Newbury House, 1990. P. 284–297.
10. Rubin J. The study of cognitive processes in second language learning. *Applied Linguistics*. 1981. № 1. P. 117–131.
11. Schmitt N. Vocabulary in language teaching. New York. Cambridge University Press, 2000.
12. Thompson I., Rubin J. Can Strategy Improve Listening Comprehension? *Foreign Language Annuals*. 1996. 29 (3). P. 331–342. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.1996.tb01246.x>.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2023.

Статтю рекомендовано до друку 22.03.2023.

Як цитувати: Яценко А., Косьміна В. Стратегії засвоєння іноземними студентами спеціального вокабуляра української мови. *Вивчення мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2023. Вип. 42. С. 192–204. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2023-42-14>.

STRATEGIES FOR FOREIGN STUDENTS TO LEARN SPECIAL UKRAINIAN VOCABULARY

Alina Yashchenko

Assistant Professor, Language Training Department, Institute of International Education for Study and Research, V.N. Karazin Kharkiv National University (61022, Kharkiv, 4 Svobody Square); e-mail: alina.yashchenko1910@ukr.net;
orcid: <http://orcid.org/0000-0003-0048-2348>

Viktoriiia Kosmina

Assistant Professor, Language Training Department, Institute of International Education for Study and Research, V.N. Karazin Kharkiv National University (61022, Kharkiv, 4 Svobody Square); e-mail: wredf@ukr.net;
orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3217-995X>

A student studying Ukrainian as a foreign language is challenged by the difficult task of not just learning the lexical units of the language but mastering the special terminology related to a chosen specialty. The role of language teachers is also changing: more and more importance is attached to their role as moderators of the educational process. They properly organize it and promote the assimilation and application of a whole range of teaching strategies – metacognitive, cognitive, social/affective – by their students.

The objectives of this article are the analysis and development of drills that would allow students to master a specific Ukrainian vocabulary.

The authors also dwell on metacognitive strategies as methods aimed at managing cognitive activity, through which the student controls the learning process independently.

Such strategies can best contribute, on the one hand, to the most effective memorization and use of lexical units of special terminology related to the professional field, and on the other hand, help the teacher to enhance the design of the instructional material, the quality of lesson planning, and the assessment of the student's knowledge.

Collaboration in the formation of the above strategies can become an effective tool for memorization with subsequent active use of the vocabulary in future professional activities. In the process of forming the strategies, the students receive a precisely formulated target orientation in their activities, which increases motivation and efficiency in mastering the professional vocabulary.

In their general conclusions, the authors note that such aspects as metacognitive, cognitive, and social strategies for reading scientific texts and the role of metalinguistic abilities in their development are insufficiently studied. Further research of the problem will continue in the direction of developing psycholinguistic aspects of diagnostics of metacognitive, cognitive, and social strategies for reading scientific texts, as well as introducing the proposed drills into the educational process.

Keywords: *evaluation, monitoring, strategies for mastering and memorizing special vocabulary.*

REFERENCES

1. Borodina, N.S. (2013). The main classification series in Ukrainian linguistic and didactic terminology. *Terminological bulletin*. Kyiv: Institute of the Ukrainian Language of National Academy of Sciences of Ukraine, 2 (1), pp. 145–149 [in Ukrainian].
2. Vozniuk, H.L. (2010). *Terminolohichna leksyka v systemi profesiinoho movlennia: Metodychni vказivky [Terminological vocabulary in the professional speech system: guidelines]*. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu “Lvivska politehnika” [in Ukrainian].

3. Vakulenko, M.O. (2015). *Ukrainska terminolohiia: kompleksnyi linhvistychnyi analiz [Ukrainian terminology: complex linguistic analysis]*. Ivano-Frankivsk: Foliant [in Ukrainian].
4. Shevchenko, I.V., Kordiuk, E.M. (2018). Methods of subject-language integrated learning (CLIL) in modern methodological and scientific literature of domestic and foreign authors. *Young Scientist. 4.4 (56.4)*, pp. 31–34 [in Ukrainian].
5. Dickinson, L. (1987). *Self-instruction in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Laufer, B., Rozovsky-Roitblat, B. (2014). Retention of new words: quantity of encounters, quality of task, and degree of knowledge. *Language Teaching Research. Special Issue: Vocabulary Research and Pedagogy. 1 (2)*, pp. 1–15.
7. O'Malley, J.M., Channot, A.U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. New York: Cambridge University Press.
8. O'Malley (1985). Learning strategies used by beginning and intermediate students. *In Language Learning. 26 (1)*, pp. 17–28.
9. Oxford, R. (1990). *Language learning strategies. What every teacher should know*. Rowley, Mass.: Newbury House. pp. 284–297.
10. Rubin J. (1981). The study of cognitive processes in second language learning. *Applied Linguistics. 1*, pp. 117–131.
11. Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. New York. Cambridge University Press.
12. Thompson, I., Rubin, J. (1996). Can Strategy Improve Listening Comprehension? *Foreign Language Annuals. 29 (3)*, pp. 331–342. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.1996.tb01246.x>.

The article was received by the editors 20.02.2023.

The article was recommended for printing 22.03.2023.

In cites: Yashchenko A., Kosmina V. (2023). Strategies for foreign students to learn special Ukrainian vocabulary. *Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations. 42*, pp. 192–204. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2023-42-14> [in Ukrainian].